

rosa luxemburg

vardım, varım,
var olacağım!

Yüreğindeki devrim ateşini canı pahasına taşıyan
cesur bir kadının direniş hikâyesi...

DESTEK YAYINLARI: 1573

FELSEFE: 69

ROSA LUXEMBURG / VARDIM, VARIM, VAR OLACAĞIM!

Yayıma Hazırlayan: Cansu Poyraz Karadeniz

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Felsefe Serisi Yayın Koordinatörü: Özlem Küskü

Üretim Koordinatörü: Semran Karaçayır

Editör: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: İlknur Muştı

Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak-Mesud Topal-Meltem Kökboyun

Destek Yayınları: Mart 2022

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-588-3

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

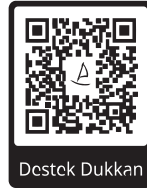
www.destekdukkani.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

Destek Dukkan

Deniz Ofset – Çetin Koçak

Sertifika No. 48625

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

Tel. (0) 212 613 30 06

rosa luxemburg

vardım, varım,
var olacağım!

**Yüreğindeki devrim ateşini canı pahasına taşıyan
cesur bir kadının direniş hikâyesi...**

Yayına Hazırlayan: Cansu Poyraz Karadeniz

DESTEK
Yayınları

*“Bütün dertleri ve
gizli akıtılan acı dolu
gözyaşlarını zenginlerin
vicdanına yüklemek
istiyorum!”*

Giriş

İnatçı Rosa. Dik başlı, korkusuz Rosa... Tüm dünyaya tek başına kafa tutan cesur Rosa...

Başına geleceklerden habersiz değildi. Devrim ateşini taşımanın bedelinin ağır olacağını, o ateşin er ya da geç kendisini de yakacağını biliyordu. Buna rağmen vazgeçmedi, pes etmedi; ne cahil kalabalıkların, ne eski kafalı cinsiyetçi yoldaşlarının, ne de peşini bırakmayan polis güçlerinin gözünü korkutmasına izin verdi.

Rosa, politikayla ortaokul yıllarında ilgilenmeye başlamıştı. Varşova'da, lise yıllarında illegal siyasi yapıların gençlik kollarında aktif faaliyet gösteriyordu. Onun için inandığı doğrulara hayatını adanmak, onurlu bir yaşamın olmazsa olmazıydı.

Liseden sonra İsveç'e kaçan Rosa, üniversite eğitimi burada tamamladı. Ekonomi, felsefe, politika, tarih, matematik konularında öğrenim görürken tanıştığı isimler, hayat görüşünü şekillendirdi. Hayatının aşkı devrimci Leo Jogiches'le beraber, Polonya'da kurulan ilk yasal Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin lider kadrosunda

yer aldı. Alman vatandaşı olabilmek için formalite evliliği yapıp Berlin'e yerleşti ve hemen Almanya Sosyal Demokrat Partisi'ne (SDP) üye oldu. Tutkusu, çalışma azmi ve zekâsı sayesinde kısa sürede parti içinde birçok kişinin saygısını ve desteğini kazandı.

Kitleler ondan etkileniyordu ve bu, egemen güçlerin hiç hoşuna gitmiyordu. Birinci Dünya Savaşı öncesi; sesi kısılana, yorgunluktan hastalanana kadar şehir şehir geziyor, mitingler yapıyor ve tüm gücüyle "Savaşa HAYIR!" diyordu. Halkı sivil itaatsizliğe ve askere gitmemeye çağırıyordu. Elbette bu çağrılar devlette cevapsız kalmadı ve hakkında tutuklama kararı çıkarıldı.

Alışmıştı Rosa hapse de hücreye de... Komik geliyordu ona dava gerekçeleri. "Sınıf düşmanlığını körüklemek" suçundan da hapis yatmıştı mesela. Sınıf düşmanlığını körüklemek neydi? Fakire fakirliğinin sebeplerini anlatmak, zenginin fakirin üstünden nasıl zengin olduğunu, üretim çarklarını elinde tutan işçi sınıfının gücü elinde tutması gerektiğini anlatmak mıydı?

Savaş karşıtlığına da vatan hainliği diyorlardı mesela. Rosa yılmadan her mahkemede soruyordu savcıya: "Vatanın çocukları ölmesin demek, nasıl hainlik sayılabiliyor acaba?"

Sosyalist Parti liderleri ülkede olup bitenlere karşı üzerlerine düşeni yapıp cesur bir tavır sergileyemedikleri için, Rosa onlara da kafa tutuyordu.

İnsan bir ömre kaç mücadele sığdırabilirdi?

Rosa'nın mücadelesi sadece faşizmle, emperyalizmle veya kapitalizmle değildi. Rosa, kendisinin sadece kadın sorunlarıyla ilgilenmesini isteyen parti arkadaşlarıyla, onu başka bir kadınla aldatan aşkı yoldaş Leo'yla, yakın arkadaşı Clara Zetkin'in oğluyla yaşadığı ilişkiyi yadırgayan çevresiyle ve kendi kayıp hayalleriyle de mücadele etmek zorundaydı.

Rosa olacakları görebiliyordu. Aylar öncesinden söylemişti Leo'ya, "Milliyetçiler ortalığı kana bulayacak Leo, bu yılğın kalabalıkla korkarım ki hiç şansımız yok" demişti.

Buna rağmen Berlin'i terk etmedi ve son ana kadar kitlelere seslendi. Faşist milislerce tutuklanıp işkence gördüğü otele götürülmeden önceki son sözleri şöyleydi:

"Ey kör zalimler! Sizin 'düzeniniz' kumdan zemin üzerine kurulu. Devrim yarın yeniden 'gümbürtüyle ayağa kalkacak' ve yüreklerinize korku salan borazanlarla ilan edecek: Vardım, varım, var olacağım!"

Rosa, günler sonra otelden çıkarılıp bir arabaya bindirildiğinde, bunun yapacağı son yolculuk olduğunu sezmış miydi, bilmiyorum. Gördüğü işkencelerden ötürü Rosa'nın kafatası ezilmiş, suratı dağılmış, kemikleri kırılmıştı. Üstelik bindirildiği arabada şakağına da bir kurşun sıkılmıştı. Herkes insanca yaşasın, kimse savaşlarda ölmesin, zengin artık fakirin sırtına basmasın diye vazgeçtiği; gençliği, anneliği, aşkı, kadınlığı, cesedinin

atıldığı nehir boyunca onunla beraber sürüklenip gitmişti. Değmiş miydi verdiği onca mücadeleye, değmiş miydi hayatını hapislerde geçirmeye?

Değmişti elbet.

Sırf kaybedecek diye vaz mı geçecekti kavgadan, sırf canı yanacak diye olmayacak mıydı mazlumun yanında, ona dokunmayan yılan bin mi yaşasaydı yoksa?

Çürümüş bedeni, öldürüldükten tam 4 ay sonra bir kanalda bulundu. Onun adı Rosa Luxemburg'du. İnandığı doğrulara hayatını adanmak, onurlu bir yaşamın olmazsa olmazıydı ve öldürüldüğünde tam 47 yaşındaydı.

Cansu Poyraz Karadeniz

*“Doğru yaşam!
Ne zaman
başlar ki bu?
Kaçırılır mı yoksa
yanından geçip
gidilir mi?”*

Rosa Luxemburg olmak!

“İnsanları bir gök gürültüsü gibi etkilemek, geniş vizyonum, inancımın gücü ve ifade g c mlle zihinlerini alevlendirmek istiyorum.”

Rosa Luxemburg, 1870 yılında Polonya’nın  arl k Rusyası tarafından yönetilen küçük bir şehrinde doğmuş; cesur, kararlı, tutkulu, Yahudi k  enli bir devrimci ve teorisyendi. Birinci Dünya Savaşı sonrasında uluslararası kom n st hareketin  nc  eylemcilerinden ve en önemli şehitlerinden biri olarak kabul edilen Rosa, aynı zamanda Alman işçi ayaklanmalarına da önderlik etmişti.

Rosa, hayatla mücadeleye çok küçük yaşlarda geçirdiği bir hastalıkla başladı. Erken yaşta geçirdiği bu

hastalık, onun yaklaşık bir yıl boyunca yataktan çıkamamasına sebep oldu. Sonrasında uygulanan yanlış tedavi ise onu ömrü boyunca topallamaya mahkûm etti. Rosa, başına gelenleri hayatta yapabileceklerine karşı bir engel olarak görmedi ve topallığını hiçbir zaman mazeret olarak göstermedi. Öteki olmanın, farklı olmanın utanılacak bir şey olmadığını biliyor ve farklılığını bir gurur nişanesi olarak taşıyordu.

Söylenilene göre Rosa çok zeki bir çocuktı, beş yaşına geldiğinde okuma yazmayı çoktan öğrenmişti. Yaşıtlarına göre oldukça etkileyici, analitik bir zekâsı vardı. Küçük Rosa, okulda her zaman sınıfın en iyisiydi.

O yıllarda Çar III. Aleksandr, siyasi reform arayanlara karşı oldukça baskıcı bir politika izliyordu. Çarlık Rusyası, ayrıca ulusal azınlıkların Ruslaştırılması politikasını da benimsemişti. Bu politika, Rus İmparatorluğu'nda yaşayan Alman, Polonyalı ve Finli halklara Rus dilini ve Rus okullarını dayatmayı içeriyordu.

Azınlıklara uygulanan tüm bu baskılara rağmen Rosa, genellikle Rusların kabul edildiği Varşova'daki en iyi kız lisesine kabul edildi. Okulda Yahudiler için oldukça katı kurallar vardı ve öğrencilerin kendi aralarında bile anadilleri olan Lehçeyi kullanmaları yasaktı.

Rosa'yı edebiyatla annesi tanıştırdı. Birlikte kitap okuyup tartışmak, ikilinin en sevdiği aktiviteydi. Bu sayede Rosa, genç yaşına rağmen şiir yazıyor, çevirmenlik

yapıyordu. Politikaya ilgisi de muhtemelen babasından geliyordu. Babasının oluşturduğu bir aile geleneği vardı: Tüm aile gazete okuyacak ve konular ailece tartışılacaktı.

Rosa'nın çocukluğu ile ilgili oldukça kısıtlı bilgi ve kaynak var. Rosa'nın çocukluğuyla ilgili çok fazla konuşmadığı bilinir; ama bunun sebebi kötü bir çocukluk geçirmesi değil, kendinden ve bireysel konulardan konuşmaktan hoşlanmamasıdır.

Rosa, daha lisedeyken ezilen işçi sınıfı için mücadele etmeye başlamıştı bile. Okulundan sınıf birincisi olarak mezun olurken, “otoriteye karşı bir tutum” sergilemek istedi ve kendisine verilen altın madalyayı reddetti.

18 yaşındayken Rosa'nın faaliyetleri, Rus gizli polisinin dikkatini çekti ve genç Rosa tutuklanmamak için İsviçre'ye göç etti. Bu göçün tek sebebi elbette ki sadece tutuklanmamak değildi; o dönem Çarlık Rusyası'nda kadınların üniversiteye gitmelerine izin verilmiyordu.

1889'da göç ettiği Zürih'te; felsefe, hukuk ve politik ekonomi okudu. İlk olarak bu dönemde Adam Smith ve Karl Marx'ın çalışmalarını incelemeye başladı.

1898'de Zürih Üniversitesi'nden doktora diplomasını aldı. Doktora tezi “Polonya'da Endüstriyel Kalkınma” daha sonra Polonya Sosyal Demokrat Partisi'nin programı için temel oluşturdu.

Mezun olduktan sonra Almanya'ya gitmeye ve kendisini Sosyal Demokrat Parti'ye (SPD) adamaya karar

verdi. Berlin’de kâğıt üzerinde yaptığı bir evlilikle Alman vatandaşlığı aldı ve hızla uluslararası sosyalist hareketin en etkili, saygı duyulan ve hatta sevilen liderlerinden biri oldu.

Her şeyi ama her şeyi sorguladı. Karl Marx’ın bazı teorilerine, savaş yanlılarına, monarşiye, bürokrasiye, emperyalizme, cinsiyetçi erkek yoldaşlarına meydan okudu, hepsine cesurca karşı çıktı.

Yazılarında ve konuşmalarında sık sık savaşın, sömürgeciliğin ve doğa katliamının küresel kapitalizmin ürünleri olduğunu öğretti. Küresel kapitalizmin sonucunun yeri doldurulamaz değerde kaybedilmiş doğal zenginlik, gıda, su ve barınma için birbiriyle mücadele eden halklar olduğunun altını çizdi.

Luxemburg ayrıca finansal spekülasyonlara ve küresel borsalarda kâr etmeye dayalı bir ekonomik büyümeyi de eleştirdi. Böyle bir modelin krize eğilimli olduğunu ve kolayca çözülemeyecek bir işsizlik sorunu yaratabileceğini savundu.

1905’te Rusya’daki devrim “tantanası” geçmiş olmasına rağmen, işçiler arasındaki toplantılar ve gazetelerin yayımlanması yasaktı. Ancak Rosa Luxemburg’un parti broşürleri ve yazıları hâlâ gizlice basılıyordu. Bu nedenle dört ay tutuklu kaldı ve sadece sağlığı kötü olduğu ve Alman vatandaşlığına geçtiği için serbest bırakıldı. 1906’da Almanya’ya döndükten sonra genel grevi savunduğu için tekrar hapse atıldı.

Parlamentoda veya parti içinde sandalye sahibi birçok lider, tutkulu konuşmalara ve cesur programlara olan hevesini yitiriyordu. Luxemburg gibi insanlar devrimden bahsettiklerinde gözlerini devirme eğilimindeydiler; belki bir gün bir çeşit sosyalizme yol açabilecek “serbest girişim” sisteminde gerçekleştirilecek reformları tercih ettiler. Genel grevler onları endişelendirdi ve Birinci Dünya Savaşı yaklaştıkça, işçi sınıfı halkının birbirlerine ateş etmesini önlemek için sınır ötesi dayanışma fikirlerini önemsiz göstermeye başladılar.

Ortalığı kana bulayan savaş 1914’te başladığında, Almanya, Fransa ve diğer ülkelerdeki sosyal demokrat partiler savaş karşıtı vaatlerini unuttular, şirketlerin ve generallerin savaşını desteklediler.

Alman Reichstag’ında milletvekili olan Luxemburg’un arkadaşı ve yoldaşı Karl Liebknecht “para için savaşa ret” oyu verme cesaretine sahipti. Rosa, Karl ve benzer düşünen yoldaşlar, savaşı sona erdirmek için hemen örgütlenmeye başladılar ve Fransadan savaş karşıtı sosyalistlerle ve tarafsız İsviçre üzerinden diğer savaş karşıtı yoldaşlarıyla temaslarını sürdürdüler.

Birinci Dünya Savaşı’nın başında Rosa, Alman askerlerine hitaben yaptığı konuşmasında onları emre itaatsizliğe teşvik etti ve bu konuşmasından ötürü tutuklanıp tekrar hapse girdi. Serbest bırakıldıktan sonra, Karl Liebknecht ile komünist Spartaküs Birliği’ni

organize etti ve Alman ordusunun çöküşünü takip eden devrim sırasında, Alman proletaryasını devrim ve iktidarın ele geçirilmesi için birleştiren *Rote Fahne* (“Kızıl Bayrak”) gazetesinin düzenlemesine yardım etti.

“Ve karanlıkta hayata gülümsüyorum,
sanki kötü ve trajik olan her şeyi huzura
ve mutluluğa dönüştürmemi sağlayacak bir
çekiciliğe sahipmişim gibi. Ama bu sevincin
kaynağını zihnimde aradığımda hiçbir sebep
olmadığını görüyorum ve o noktada sadece
kendime gülebiliyorum.”

*“İnsanlar devrim
yaparken seks
ve sanattan
vazgeçerse,
yıkma istedikleri
dünyadan daha
kalpsiz bir dünya
yaratırlar.”*

